

Exempel på berörda mål

Ett strategiskt arbete med att återskapa, restaurera och nyanlägga våtmarker i landskapet är en viktig pusselbit i arbetet med att nå målen kopplade till bland annat Sveriges miljömål, Agenda 2030 och EU:s vattendirektiv. En långsiktigt hållbar förvaltning av våra vatten, inkluderat mer vatten på rätt plats i landskapet, är också av stor vikt för en långsiktigt hållbar livsmedelsförsörjning, långsiktigt hållbart skogsbruk och en levande landsbygd. Att återskapa våtmarker i landskapet är även en samhällsekonomiskt kostnadseffektiv åtgärd för att minska utsläpp av klimatpåverkande gaser¹.

Miljömål

Arbetet med att restaurera, återskapa och anlägga våtmarker i landskapet har direkt koppling till flera miljö kvalitetsmål såsom "Myllrande våtmarker", "Ett rikt växt- och djurliv", "Ingen övergödning", "Levande sjöar och vattendrag", "Grundvatten av god kvalitet", "Levande skogar" och "Hav i balans samt levande kust och skärgård".

I miljömålet Myllrande våtmarker står det att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden. Till målet finns det nio preciseringar som bland annat rör ekosystemtjänster och återskapade våtmarker och arters spridningsmöjligheter. Enligt den senaste utvärderingen² är vissa preciseringar (främmande arter, GMO, friluftsliv och buller samt etappmålet om skydd), möjliga att nå på längre sikt. För de andra preciseringarna (våtmarkers utbredning, ekosystemtjänster, återskapande, bevarandestatus och hotade arter) är trenden på längre sikt svårare att bedöma. Enligt utvärderingen har det arbete som sker med anläggning, restaurering och skydd av våtmarker stor positiv lokal betydelse för till exempel biologisk mångfald och näringsretention, men behöver ske i större omfattning.

Agenda 2030 och de globala målen

År 2015 antog Förenta nationernas generalförsamling en resolution med 17 globala mål för en bättre värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Målen preciseras med 169 delmål. Agenda 2030 och de globala målen är ett samlat grepp för att skapa ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet och utveckling världen över. I Sverige ska arbetet med de beslutade miljömålen leda till att vi uppnår den ekologiska dimensionen av de globala målen för hållbar utveckling som ingår i Agenda 2030. Länsstyrelsen ska bidra till länets genomförande av Agenda 2030.

I de preciserade delmålen utpekas våtmarker i två delmål; i Mål 6 - Rent vatten och sanitet för alla under delmål 6.6 (Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar) samt i Mål 15 –

¹ Klimatpolitiska vägvalsutredningen, Betänkande (M 2018:07)

² Naturvårdsverket, Myllrande våtmarker – Underlag till den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2019. Rapport 6873. 2019

Ekosystem och biologisk mångfald under delmål 15.1 (Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden).

EU:s vattendirektiv och Vattenförvaltningsförordningen

Arbetet med att restaurera och anlägga våtmarker har även en tydlig koppling till arbetet med att nå god ekologisk, kemisk och kvantitativ status. Med EU:s vattendirektiv från år 2000 har vi ett gemensamt regelverk som gäller för alla vattendistrikt i Europa. Syftet är att vi ska ta hand om våra vattenresurser så att kommande generationer ska få tillgång till vatten av bra kvalitet i tillräcklig mängd. EU:s vattendirektiv infördes i svensk lagstiftning år 2004 genom bland annat vattenförvaltningsförordningen. Arbetet bedrivs i sexårscykler med statusklassning och framtagande av förvaltnings- och åtgärdsplaner som syftar till att nå beslutade miljö kvalitetsnormer. I Södra Östersjöns vattendistrikt, i vilket Kalmar län ingår, är övergödning ett av de största miljöproblemen och det finns ett stort behov av åtgärder för att minska läckaget av näringsämnen från bland annat jordbrukssektorn. En åtgärdstyp som har hög kostnadseffektivitet vid rätt placering och utformning är våtmarker³. Åtgärder inom jordbrukssektorn som syftar till att nå vattenförvaltningens mål finansieras huvudsakligen genom Landsbygdsprogrammet och LOVA.

Livsmedelsstrategi för Sverige och Kalmar län

År 2017 antogs den svenska livsmedelsstrategin som omfattar hela livsmedelskedjan. Det övergripande målet med den svenska livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala produktionen av livsmedel ökar, samtidigt som vi når relevanta miljömål. Länsstyrelsen samarbetar med regionala aktörer för att strategin ska få genomslag i länet.

De gröna näringarna, och inte minst de livsmedelsrelaterade näringarna, är oerhört betydelsefulla för Kalmar län. Som ett resultat antogs en livsmedelsstrategi för Kalmar län redan 2015. Den omfattar hela livsmedelsbranschen, det vill säga all mat från Kalmar län och hela kedjan från jord till bord. Strategin innehåller mål, strategier och framgångsfaktorer samt sex prioriterade åtgärdsområden. Målet med livsmedelsstrategin är att skapa ökad konkurrenskraft, produktivitet och innovationsförmåga i regionens livsmedelsbransch, på ett långsiktigt och hållbart sätt.

Regional skogsstrategi för Småland och Sveriges nationella skogsprogram.

Skogen är viktig för Småland och är en del av lösningen på flera av dagens samhällsutmaningar. Sjuttio procent av regionens markyta täcks av skog, tillväxten är hög och vi har områden med helt unika naturmiljöer. Småland är Sveriges främsta skogsregion

³ Länsstyrelsens Rapportserie Rapport 2016:19. Länsstyrelsen Västmanlands län. Åtgärder mot övergödning för att nå god ekologisk status – underlag till vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Mikael Gyllström, Martin Larsson, Jens Mentzer, Jan F Petersson, Mathias Cramér, Peo Boholm, Ernst Witter (författare).

när det gäller omsättning, förädlingsvärde och sysselsättning. Förutom produktionsvärden, naturvärden, kulturmiljövärden och möjligheter till rekreation, har skogen också en viktig roll i omställningen till en biobaserad ekonomi och för att minska klimatpåverkan. Med detta som utgångspunkt gick 12 organisationer, bland annat Länsstyrelserna i Kalmar, Kronoberg och Jönköping, samman för att ta fram en gemensam vision, strategi och handlingsplan för att skogens värden ska kunna växa⁴. Den 25 januari 2018 antogs Smålands skogsstrategi - den första regionala skogsstrategin i Sverige.

Handlingsplan för Sveriges nationella skogsprogram⁵ beslutades av regeringen den 17 maj 2018. Arbetet inom det nationella skogsprogrammets strategi vägleds av programmets vision: Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi.

⁴ Jönköpings Universitet m.fl., 2018, Smålands skogar får värden att växa - Regional skogsstrategi för Småland.

⁵ Näringsdepartementet, 2018, Handlingsplan för Sveriges nationella skogsprogram 2018, dnr: N2018/03142/SK.